

MELLÉKLETEK.

1356—1430.

1.

1356. Buda, márczius 6. Lajos király megerősíti a pozsonyi polgárok vámmentességét.

Lodouicus dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis, vniuersis prelatiſ Baronibus Comitibus Castellaniſ Nobilibuſque et alijs cuiuſuiſ ſtatuſ et pertinencie hominibuſ *ſuper fluuio Danubij de Ciuitate Poſoniensi uſque Vyſſegrad tributa habentibuſ*, et tributarijſ eorundem nunc conſtitutiſ et in futurum conſtituendiſ, Salutem et graciã. Cum noſ fideleſ Ciueſ et hoſpiteſ noſtroſ Poſonieneſ conſinia regni noſtri tuenteſ iuxta formã libertatum eorundem, per Illuſtreſ principem quondã dominum Karolum olym Inclitum Regem Hungarum genitorem noſtrum Kariſſimum, et eciam per noſ efficaciuſſimorum literalium Inſtrumentorum, ex vigore iſiſ gracioſe conſeſſarum, ab omni proruſ ſolucone tributaria de *uinis et frugibuſ eorum de eadem Ciuitate noſtra verſuſ Vyſſegrad* deferendiſ faciendã, ſemper et in eum autoritate regia de prelatorum et Baronum noſtrorum conſilio prematuro commiſerimur fore liberoſ et exemptoſ, Ideo volumuſ et fidelitati veſtre ac quorumlibet veſtrorum firmiſſimo regio ſub edicto precipiendo damuſ in mandatiſ, quatenuſ, quantumcunq̄ et quocienſcunq̄ predicti fideleſ Ciueſ et hoſpiteſ noſtri vel aliqui ex eiſdem, cum predictiſ uiniſ et frugibuſ eorum ad loca tributorum veſtrorum peruenerint, extunc, iſoſ, cum eiſdem uiniſ iſorum et frugibuſ abſque omni tributo admittatiſ libere pertranſire. Si qui uero ex uobiſ temerario inductuſ errore huiuſ modi precepta noſtra tranſgrediendo et ſtatuta noſtra inſurgendo, *aliquã nauem predictorum Ciuium* et hoſpitiuſ noſtrorum, cum uiniſ et frugibuſ honerata, occasione alicuiuſ tributi impedire vel areſtare acceptauerit, extunc talis contumax teneatur in Curia noſtra in conſpectu noſtre maietaſtiſ comparare racionem tranſgreſſionis mandati noſtri legalis propria cum (igy!) perſona reddituruſ. Datum Bude In dominica Eſto michi Anno dni Milieſimo CCCmo Lmo Sexto.

Pozsonyv. Ievtár Lad. 6. 11. g.

Bórhártyán, a király nagy pecsétjével, a mely jelenleg letörött. A hátlaſon a XV. ſzázad eſő feléből ſzármazó jegyzet: Tenor huiuſ hoc eſt, quod poſonieneſ non tenentur dare tributum de uiniſ et frugibuſ verſuſ Budã tranſeundo.

2.

1357. Visegrád, szeptember 21. Lajos király Wolfurdi Konrád mesternek, óvári comesnek megtiltja, hogy a pozsonyi polgároktól vámot szedjen.

Lodouicus dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis magistro Conrado de Wolfurd, Comiti de Owar eiusque vicesgerentibus et Tributarijs quibus presentes ostenduntur Salutem et gratiam. Ex querimoniali insinuacione Ciuium et Hospitum nostrorum posoniensium percepimus, quod licet ipsi, quarumdam litterarum quondam domini Caroli Regis precessoris nostri karissimi et nostrarum confirmatoriarum ex uigoribus a solucione Tributi super [fluuiio]¹⁾ Danubio persoluendi, de rebus et bonis ipsorum soluere non teneantur, sed ab huiusmodi tributi solucione exempti penitus habeantur, tamen vos dictum tributum contra ipsorum libertatem exigeretis incompassibiliter ab eisdem, omni sine lege, vnde cum nos dictos Ciues nostros in eorum prestinis libertatibus pacifice velimus conseruare, Ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus amodo et deinceps a prefatis Ciuibus et hospitibus nostris, necnon rebus et bonis eorumdem, prout in eorum Instrumentis videbitis contineri, nullum Tributum, nullamque Tributariam exactionem petere recipere et exigere vel exigi facere, quouis imo presumpmatis, videlicet eosdem cum ipsorum rebus propriis de locis Tributorum vestrorum libere et absque Tributaria exactione transire et abire permittatis Saluis eorum rebus et personis, Secus intuitum nostre graciae non facturi Datum in Vyssegrad tercio die festi beati Mathei apostoli et ewangeliste Anno domini Mo CCCo Lo septimo.

Pv. lt. Lad. 6—11 (a). Pergamen, a király nagy pecsétjével.

3.

1357. Pozsony, december 23. A pozsonyi káptalan Lajos királynak Visegrádon 1357. december 6-án kelt parancsára Hédervári Miklós mestert és Hédervári István özvegyét 1358. január 13. napjára törvénybe idézi.

(Belül.) Excellentissimo principi domino Lodouico dei gracia Regi Hungarie Illustri domino suo plurimum metuendo, Capitulum ecclesie Posoniensis Oracionum suffragia deuotarum. Litteris vestre sublimitatis pro [magistro Jakus] Iudice et vniversis civibus de Posonio euocatorijs, receptis honore que decuit in hec verba: *Lodouicus* dei gracia Rex

1) törölve.

Hungarie fidelibus suis, Capitulo Poseniensi Salutem et gratiam. Dicit nobis et domine Regine genitrici nostre Carissime, Jakus Judex Ciuitatis nostre Poseniensis in sua et vniuersorum Ciuium nostrorum (nomine) de eadem personis, quod ipsi huiusmodi libertatem haberent, vt de vinis ipsorum et Alijs victualibus, de ipsa Ciuitate Poseniensi versus Curiam nostram ad vendendum, vel pro alia causa deferendis nullum tributum dare tenerentur, nunc vero magister Nicolaus filius Nicolai de Hedruhuara, et nobilis domina relictam Stephani filij Nicolai, in villa *Badak*, de ipsis eorum victualibus huc portandis contra ipsam libertatem eorum tributum facerent exigi. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestram mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Johannes filius Conth de Zop, vel Georgius de Gutur, aut Petrus de Abun alijs absentibus homo noster Euocan(te)s predictos magistrum Nicolaum et nobilem dominam relictam Stephani contra prefatos Ciues nostros ad nostram presenciam Ad octavas festi Epiphanie domini nunc venturas ¹⁾ racionem de premissis reddituros Et posthoc diem et locum ipsius euocationis noticiam euocatorum cum testimonio assignato nobis fideliter rescribatis Datum in Wysegrad in festo beati Nicolai confessoris Anno domini Mo CCCo Lmo septimo.²⁾ Nos igitur vestre excellencie preceptis et mandatis obedire cupientes ut tenemur, cum praefato Georgio de Gutur, homine vestro, nostrum hominem videlicet magistrum Laurentium socium et conCanonicum nostrum ad ipsam euocationem faciendam pro testimonio transmisimus fidedignum, Qui quidem Georgius homo vestre maiestatis ad nos rediens sub eiusdem hominis nostri testimonio retulit in hunc modum, quod ipse feria tertia ante festum beati Thome apostoli nunc preteritum ³⁾ in possessione *Raduann* accessisset et ubi magistrum Nicolaum filium Nicolai de eadem et nobilem dominam relictam Stephani filij Nicolai quemlibet eorum in sua porcione contra prenotatos Ciues vestros de Posonio ad vestram presenciam ad octauas Epiphaniarum domini nunc venturas euocasset, racionem de premissis reddituros. Datum in uigilia natiuitatis domini Anno eiusdem ut spr.

(Kivül.) Excellentissimo principi domino Lodovico dei gracia Regi hungarie domino suo pro Iudici et vniuersis Ciuibus de Posonio contra magistrum Nicolaum filium Nicolai et nobilem dominam relictam Stephani de Hedrehuara ad octauas festi Epiphaniarum domini nunc venturas Euocatoria.

Pv. Lt. Lad 6—70. Pergament a pozsonyi káptalan pecsétjével.

¹⁾ 1358. jan. 13.

²⁾ 1357. decz. 6.

³⁾ decz. 19.

1359. Visegrád, junius 28. Wyllerinus egri prépost és királyi kancellár tanusítványa, hogy a pozsonyi tanács letette az esküt arra nézve, hogy a pozsonyi polgárok 1323—1334. között Komáromban vámot nem fizettek.

Nos Wyllerinus prepositus Ecclesie Agriensis, Comes Capelle et Decretarius Cancellarius domini Lodouici dei gracia Regis Hungarie Memorie commendantes tenore presencium Significamus quibus expedit vniuersis: Quod cum juxta continenciam priorum litterarum nostrarum modum et formam compositionis declarancium feria tertia proxima post dominicam Judica proxime iam preteritam, ¹⁾ Bebe filius Petri de Woyka pro Jakus Judice Juratis et vniuersis Ciuibus seu hospitibus de Ciuitate Psoniensi cum litteris procuratoriis eorundem ex una, Item Petrus filius Pauli de Leel pro Nicolao filio Donch de Kamarun cum litteris procuratoriis Reuerendi viri domini Lad. electi confirmati ecclesie Wesprimiensis, quondam Comitis Capelle regie et pro Stephano filio Stephani filij eiusdem Donch vt asseruissent in etate tenera constitucio absque litteris procuratoriis cuius onus in facto infrascripto, idem Petrus procuris ipsius Nicolai vigore dictarum litterarum procuratoriarum in ipsum Nicolaum dominum suum assumpsisset, parte ex altera coram nobis comparentes, eo modo confessi fuissent, vt prelati et regni Barones inter partes, tali modo arbitrati extitissent, quod predictus Jakus Judex et duodecim Jurati de dicta Ciuitate Psoniensi, secundo die festi sancte Trinitatis proxime iam preteriti²⁾ in Capitulo ecclesie Jauriensis, contra ipsum Nicolaum filium Donch et predictum Stephanum filium Stephani sacramentum prestare tenerentur, Super eo quod dum predictum castrum Kamarun inter annum domini Millesimo CCCo XXo tercio et Annum eiusdem domini Mo CCCo XXXo quarto, quo predictum castrum per dominum Karolum felicis memorie quondam regem Hungarie predicto Donch fuisset collatum et apud manus regias extitisset per spacium vndecim annorum Judex Jurati et vniuersi Ciues seu hospites dicte Ciuitatis Psoniensis in Kamarun tributum non persoluissent, sed in priuilegiata libertate ipsorum ipsos conseruassent, qui si ipsa sacramenta deponerent, tunc ipsi et eorum successores a solucione dicti tributi in perpetuum fierent expediti, eo modo vt nullo unquam tempore ipsi et eorum successores aliquid tributum in dicta Kamarun soluere tenerentur, sed ab ipsius solucione penitus et pro omnia, Juxta eorum priuilegiatam libertatem excepti et exempti haberentur. Et post hec partes seriem ipsius Jura-

¹⁾ 1359. április 3.

²⁾ 1359. junius 17.

menti nobis octauo die deposicionis eiusdem¹⁾ in litteris dicti Capituli Jauriensis reportare debuissent, tandem ipso octauo die reportacionis seriei premissi Juramenti adueniente Johannes filius Chynka in personis predictorum Jakus Judicis Juratorum et vniuersorum Ciuium seu hospitem predictae Ciuitatis Poseniensis cum procuratoriis litteris eorumdem ad nostram accedens presenciam litteras iamdicti Capituli ecclesie Jauriensis nobis presentauit, In quarum tenoribus reperimus expresse contineri, quod predicto secundo die festi sancte Trinitatis, predictus Jakus Judex et Jenslinus frater eiusdem, filij Nicolai, filii Jacobi, Martinus et Paulus filij Jacobi, memorati, Verentus dictus fegul,²⁾ Ruegerius dictus Polch, Jacobus filius Rychardi, Stephanus dictus de Supronio, Jacobus filius Petri dictus Morcholf, Martinus dictus kyunonof,³⁾ Albertus dictus Feuel, Henricus et Jeklinus Jurati Ciues dicte Ciuitatis Poseniensis coram ipso Capitulo Jauriensi personaliter comparentes astantibus procuratoribus predictorum Nicolai filij Donch, et Stephani filij Stephani, et ipsum Juramentum audientibus Juxta Prelatorum et regni Baronum arbitrium ac dictarum litterarum nostrarum composicionalium continenciam et procuratorum partium premissarum spontaneam obligationem, ad quam dicti procuratores partium partes predictas vigore dictarum litterarum procuris voluntate obligarant eorum Juramenta deposuissent et debuissent, Super eo quod dum predictum Castrum Kamarum intra annum domini Millesimo CCCo XXo tercio et Annum eiusdem domini Millesimo CCCo XXXo quarto, quo predictum Castrum per dominum Karolum felix memorie quondam regem Hungarie prefato Donch fuisset collatum et apud manus regias extitisset per spacium vndecim annorum Judex Jurati et vniuersi Ciues seu hospites memorate Ciuitatis Poseniensis in Kamarum tributum non persoluissent sed in priuilegiata libertate ipsorum ipsos conseruassent. In cuius quidem Juramenti deposicionis testimonio ac dicte libertatis prefate Ciuitatis conseruacionis vberiore ad cautelam, presentes dictus Johannes procuris dictorum Jakus Judicis Juratorum vniuersorumque Ciuium et hospitem Ciuitatis antedicte, eisdem Judici Juratis et vniuersis Ciuibus seu hospitem a nobis dari postulauit, quas eisdem concessimus commissum Jure suadente pendenti sigillo regio quo ratione honoris nostri predicti scilicet Comitatus Capelle regie utuntur roboratas. Datum In Wysegrad duodecimo die reportacionis seriei Juramenti antedicti Anno Domini Millesimo CCCmo Lmo Nono.

Pv. lt. Lad. 6—28. Bőrhartyán, rajta vörös selyemzsinóron I. Lajos kisebb pecsétje.

¹⁾ 1359. június 24.

²⁾ azaz Vogel

³⁾ kyrchenknopf

1359. Visegrád julius 3. Miklós országbíró ítélete a komáromi vámperben.

Nos Comes Nicolaus filius Vgrini Judex Curie serenissimi principis domini Lodouici dei gracia Incliti Regis Hungarie, Memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniversis: Quod cum Comes Jakus Judex et Jurati Ciues ac vniuersi hospites de Posenio, magistrum Nicolaum filium Donch de Kamaron. Juxta continenciam litterarum Capituli ecclesie Poseniensis Citatoriarum, per forman legitimariam Citationis prout per litteras magnifici Comitis Nicolai de Zeech, pridem Judicis Curie Regie informabamur, ad octauas festi beati Regis Stephani, in Anno domini Mmo CCCmo quinquagesimo octayo preteritas¹⁾ in regiam presenciam contra se initam attraxissent, Ipsisque octauis festi beati Regis Stephani occurrentibus, dum Johannes filius Alexandri Cononicus predictę ecclesie Poseniensis, pro eisdem Judice Juratis, Ciuibus ac hospitibus de Posenio, cum procuratoriis litteris eorundem, ad ipsius Comitis Nicolai de Zeech veniendo presenciam, contra ipsum Magistrum Nicolaum filium Donch, in figura sui Judicij in facto indebite exactionis cuiusdam Tributi, in dicta Kamaron exigere consueti, agere voluisset, Petrus filius Pauli de Leel, pro eodem magistro Nicolao filio Donch, cum procuratoriis litteris Comitis Capelle Regie exurgendo, predictum Tributum eidem magistro Nicolao filio Donch, cum Stephano filio Stephani filij eiusdem Donch communiter pertinere, et eundem magistrum Nicolaum, absque personali interessencia eiusdem Stephani filij Stephani, in facto ipsius Tributi respondere non posse allegasset, Albertus vero filius Johannis ibidem in presenciam ipsius Comitis Nicolai comparendo, pro eodem Stephano filio Stephani, ad easdem octauas festi beati Regis Stephani racione premissorum per eosdem Judicem Juratos et Ciues de Posenio citato, litteras predicti domini nostri Regis graciosas maiori sigillo suo Regio consignatas, Auno domini Mm CCCmo quinquagesimo quinto confectas, in quibus ipse Dominus noster Rex, inter ceteros Judices et Justiciarios Regni sui, ipsi Comiti Nicolao firmo edicto Regio precipiendo mandasset, quatenus predictum Stephanum filium Stephani in nullis causis, exceptis solummodo causis, tempore patris sui iniciatis et nouis occupationibus possessionariis ac Iniurijs sub considerancia earundem litterarum quibuspian per eundem infendis, donec ipse legitimam perueniret ad etatem, Judicare, vel suo iudicatu astare compellere presumpneret, exhibuisset et quia de etate eiusdem

¹⁾ 1358. augusztus 27.

Stephani, ipsi Comiti Nicolao, veritas non constitisset, Ideo dictam causam ipse Comes Nicolaus, ad octauas festi beati Martini confessoris proxime tunc venturas¹⁾ duxisset prorogandam eo modo, vt idem Stephanus filius Stephani, personaliter coram ipso comparare teneretur, vt tunc visa sui etate inter ipsas partes Iudicium et Justiciam facere valeret, prout requireret ordo Juris. Denique ipsis octauis festi beati Martini aduenientibus, Johannes filius Cherke, pro predictis Comite Jakus Judice, et Juratis Ciuibus ac vniuersis hospitibus de Posenio cum procuratoriis litteris eorundem, Juxta continenciam earundem litterarum Comitis Nicolai prorogatoriarum, ad ipsius Comitis Nicolai de Zeech accedendo presenciam, contra prenotatum Nicolaum filium Donch et Stephanum filium Stephani filij eiusdem Donch de Kamaron in figura sui Iudicij proposuisset talimedo, quod prefati magister Nicolaus et Stephanus filius Stephani in Tributò eorum, in dicta Kamaron exigere consueto, a rebus et bonis predictorum Iudicis, Juratorum et Ciuium Poseniensium Tributum exigent et exigi facerent, cum tamen ipsi Judex, Jurati et Ciues Posenienses, Juxta formam graciòse libertatis ipsorum, de bonis et rebus eorum, in Wissegrad deferendis, nullum Tributum dare tenerentur. Quo auditò predictus Stephanus filius Stephani personaliter, et pro eodem magistro Nicolao Petrus filius Pauli cum procuratoriis litteris Comitis Capelle Regie exurgendo, allegasset eomodo, quod ipsi super facto predicti Tributi ipsorum, in predicta possessione Kamaron exigere consueti efficacia haberent Instrumenta, que in termino vltiori, per predictum Comitem Nicolaum ipsis legitime assignando, coram ipso exhibere prompti essent (?) et parati, vnde ipse Comes Nicolaus, preceptis premissis, vna cum Baronibus et Nobilibus regni in Iudicio cum eisdem assedentibus commisisset iudicando, quod predicti magister Nicolaus filius Donch et Stephanus filius Stephani vniuersa eorum Instrumenta, si qua super facto predicti Tributi eorum haberent confecta, contra ipsos Iudicem Juratos, et Ciues Posenienses super facto predictae libertatis eorum similiter Instrumenta sua si qua haberent producere debentes, in octauis festi Epiphaniarum domini tunc venturis,²⁾ coram ipso exhibere tenerentur, quibus visis Iudicium et Justiciam facere valeret inter partes ordine Jursi obseruato. Ipsis itaque octauis festi Epiphaniarum Domini occurrentibus cum ipse Instrumentales exhibitiones, ab eisdem octauis festi Epiphaniarum Domini eoque ipso Comite Nicolao de Zeech in Banatum Regnorum Croatiae et Dalmaeciae per predictum dominum nostrum Regem sublimato honor Iudicatus predictae Curiae Regie tunc vacasset, Juxta continenciam

1) 1358. november 18.

2) 1359. januar 13.

litterarum Regalium prorogatoriarum, de parciū procuratorum voluntate ad diem mediiquadragesime ¹⁾ tunc venturum statu sub priori extitissent procelate, Tandem ipso die mediiquadragesime occurrente, medioque tempore diuina fauente clemencia honore prescripti Judicatus Curie Regie, per Regiam benignitatem nobis dato et collato, cum eedem Instrumentales exhibicioes, ab ipso die medii quadragesime Juxta continenciam litterarum nostrarum prorogatoriarum, similiter de partium procuratorum voluntate, sub forma fiende pacis, ad nunc instantas octauas festi Penthecostes, ²⁾ fuissent prorogate. Denique ipsis octauis festi Penth. aduenientibus, predictus Johannes filius Chenke pro predictis Comite Jakus, Judice, Juratis et vniuersis Ciuibus seu hospitibus de Ciuitate Psoniensi cum procuratoriis litteris eorundem ab vna, Item annotatus Petrus filius Pauli de Leel, pro sepedicto magistro Nicolao filio Donch de Kamaron, cum procuratoriis litteris Comitis Capelle Regie, et pro prescripto Stephano filio Stephani, sine litteris procuratoriis, cuius tamen honus et grauamen in infrascripto facto, idem Petrus procuris ipsius magistri Nicolai, auctoritate dictarum litterarum procuratoriarum, in ipsum magistrum Nicolaum dominum suum assumpsit, parte ex altera ad nostram venientes presenciam, quasdam litteras priuilegiales discreti viri domini Wyllerini prepositi ecclesie Agriensis, Comitis Capelle et secretarij Cancellarij Domini nostri Regis, asserentes forma composicionis, super premissis inter ipsas partes facte, explicari in eisdem, hunc tenorem continentes, nobis curarunt exhibere: [Nos Wyllerinus etc. nono, lsd. 4. sz. a.] Quarumquidem litterarum exhibicionibus factis, et perfectis continencijs earundem, cum nos annotatum procuratorem prelibati magistri Nicolai filij Donch super eo, vtinam ijdem magister Nicolaus, et Stephanus domini sui, premissam composicionem, Juxta predictarum litterarum priuilegialium Comitis Capelle Regie continenciam, inter ipsos et prescriptos Ciues de Psonio, imo perhabito, super dicto Tributo de Kamaron factam perpetuo velint obseruare, vel ne, vt nostro de Jure incumbit officio, legitime requisitum habuissemus, iamdictus procurator ipsius magistri Nicolai, auctoritate premissarum litterarum procuratoriarum, in eiusdem magistri Nicolai, et annotati Stephani dominorum suorum personis, eosdem dominos suos, premissam composicionem irreuocabiliter et irtractabiliter, iuxta seriem dictarum litterarum priuilegialium Comitis Capelle Regie composicionalium, plenarie ac in toto obseruare velle affirmans, eosdem Ciues ac Hospites Psonienses, Juxta priuilegiatum libertatem eorum a solucione dicti Tributi de Kamaron, in perpetuum.

¹⁾ 1359. márczius 27. Az írásmódra nézve v. ő. Knauz, Kortan 244. lap.

²⁾ 1350. június 16.

exemptos commisit atque reddidit penitus atque exceptos hijs itaque peractis, petens nos procurator eorumden ciuium de Posenio prenotatus, vt ipsam compositionariam vnionem acceptare, ratificare, auctoritateque Iudiciaria nostrarum litterarum priuilegialium patrocínio, ad perpetuam rei stabilitatem conseruare dignaremur. Nos igitur iuridicis eiusdem petitionibus fauorabiliter inclinati, tenorem premissarum litterarum compositionalium de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, annotatam compositionem inter partes predictas modo perhibito facta, acceptamus, approbamus Iudiciariaque auctoritate, presencium litterarum nostrarum priuilegialium patrocínio, perpetuo valere confirmamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes eisdem Ciuibus ac Hospitibus de Posenio concessimus litteras nostras priuilegiales, pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum in Wissegrad vigesimo secundo die octauarum festi Penth. predictarum, Anno Domini Mmo CCCmo quinquagesimo nono.

Pv. lt. Lad. 6—29. Bőrhártyán, rajta rózsaszín-sárgás selymen függő kerek pecsét; jobbra ugró oroszlan feje fölött egy szintén jobbra tekintő, kardot tartó angyal; körülírása: * S COMITIS NJCOLAJ JVDJCJS CVRJE DNJ LODOVJ CJ REGJS.

6.

1359. Visegrád, július 20. Miklós országbíró a Héderváriakat a pozsonyi polgárok vámpörében 1359. augusztus 3-ára megidézi.

Nos Comes Nicolaus filius Vgrini Iudex Curie domini Lodovici dei gracia Regis Hungarie damus presenciam per Instrumentales exhibiciones, quas Iudex Jurati ac vniuersi Cives et hospites de Posenio pro quibus Sebastianus litteratus cum litteris procuratoriis eorundem astitit, Item Johannes Georgius et Michael filij Stephani de Hedruhwar iuxta continenciam prefatarum litterarum nostrarum, in octanis festi nativitatís beati Johannis Baptiste,¹⁾ in facto cuiusdam tributi contra se facere tenebantur coram nobis de Reginali speciali mandato ad sabbatum diem proximum post octauas festi beati Jacobi apostoli nunc proxime venturis²⁾ sine crastinatione statu in eodem in quo nunc extitit duximus prorogandam datum in Vissegrad vigesimo die termini prenotati Anno domini M^oCCC^o quinquagesimo Nono.

(Kivül) Pro Iudice Juratis ac vniuersis Ciuibus et hospitibus de Posenio contra Johannem Georgium et Michaelem filios Stephani de

¹⁾ 1359. július 1.

²⁾ 1359. augusztus 3.

Hedruhwar ad sabbatum diem proximum post [festum] octauas festi beati Jacobi apostoli sine crastinatione pro . . .

P. II. Lad 6—13. i. — Pergament. Rajta sárga viaszkos pecsét e fölrással: S. MI. NICOL. . . JUDICIS-CURIE. REGI. . .

7.

1360. Visegrád, október 20. Bubek István országbíró ítéletileg meg-erosíti a Héderváriaknak a pozsonyi káptalan előtt u. a. év október 6-án tett nyilatkozatát, a melylyel azok a pozsonyi polgárok vámmentességét elismerik.

Nos comes Stephanus Bubeck Judex Curie serenissimi principis Domini Lodouici dei gracia Incliti Regis Hungarie Memorie commendantes Tenore presencium significamus quibus expedit vniversis: Quod Thomas filius Pauli pro Judice Juratis et vniversis Ciuibus seu Hospitibus de Posonio, cum procuratoriis litteris eorundem ab octauis festi Penthec. proxime preteritis decem et octo diebus¹⁾ continuis contra magistrum Nicolaum filium Nicolai de Hedrehuar, Georgium Johannem et Mychaëlem filios Stephani de eadem, Comitatus Jauriensis legitime steterat in termino coram nobis. Qui iuxta continenciam litterarum Regalium dilatoriarum peremptoris . . . suri non venerant nec miserant se mediántibus litteris nostris honeribus Judicialibus agruari permit- tendo. Dehinc prelibatus Thomas filius Paoli procuris prelibatorum Judi- cis Juratorum et vniversorum Hospitum de Posonio Legitimus octo paria litterarum Comitis Nicolai Filij Vgrini pridem Judicis Curie Regie bone memorie. proposicionalium prorogatoriarum et Judicialium, necnon Capituli ecclesie Posoniensis citatoris, In diversis terminis et annis emanatarum nostro Judiciario examini presentarat sua, serie inter cetera exprimencia. quod Beke de Vyola pro Judice Juratis vniversis Ciuibus seu Hospitibus de Posonio cum procuratoriis litteris eorundem iuxta continenciam litterarum Comitis Nicolai de Zeech quondam Judicis Curie Regie In die medij quadragesime²⁾ in Anno Domini M^{mo} CCC^{mo} quinquagesimo nono preterito, In figura Judicij prelibati Comitis Nicolai filij Vgrini comparendo proposuisset eomodo: quod predicti magister Nicolaus et filij Stephani in possessione eorum Bodak vocata Tributum exigi facerent a Ciuibus et Hospitibus de Posonio prenotatis, cum tamen ipsi Ciues et Hospites, huiusmodi a Regia benignitate beneficio libertatis congauderent, vt intra terminos Regni Hungarie in nullis locis tributum

¹⁾ 1360. junius 1—18.

²⁾ 1359. márczius 27.

aliquod dare tenerentur. Ideo iidem Judex Jurati ac vniuersi Ciues et Hospites de eo vellent experiri qua de causa ipsum tributum super ipsos exigi facerent magister Nicolaus et filij Stephani prenotati. Quo audito Albértus filius Johannis et Andreas litteratus pro eisdem magistro Nicolao, fratre Nicolai et filiis Stephani de Hedrehuar cum procuratoriis litteris Comitis Capelle Regie et Capituli ecclesie Jauriensis exurgendo eosdem in facto premissi tributi Instrumenta efficacia habere, ac eadem non adtunc in termino vteriori per ipsum Comitem Nicolaum filium Vgrini ipsis dando exhibere posse affirmasset. Vnde idem Comes Nicolaus filius Vgrini hijs preceptis Judicans commisisset eomodo: vt annotati magister Nicolaus et filij Stephani de Hedrehuar vniuersa eorum Instrumenta siqua in facto prescripti tributi haberent confecta, in octauis festi Natiuitatis beati Johannis baptiste tunc venturis,¹ contra predictos Judicem Juratos Ciues et Hospites de Posonio similiter Instrumenta sua supereo producere debentes, quod tali libertate gratularentur, vt inter terminos Regni Hungarie in nullis locis tributum dare deberent, exhibere tenerentur coram ipso vt hijs visis Judicium et Justiciam facere valeret inter partes prout dictaret ordo Juris. A quibus quidem octauis festi Natiuitatis beati Johannis baptiste ipse Instrumentales exhibiciones infacto dicti tributi de Reginali speciali mandato ad sabbatum proximum post octanas festi beati Jacobi apostoli tunc venturas²) sine crastinacione extitissent procelate. Ad quem quidem sabbatum diem post festum beati Jacobi Apostoli prelibati magister Nicolaus et filij Stephani de Hedrehuar in presentiam ipsius Comitis Nicolai filij vgrini non venissent nec misissent, Judiciali honore se pertinentes inmodari, Demum prelibati Judex Jurati et vniuersi Hospites de Posonio accepto Stephano filio Bóden de Samud homine Regio et Johanne preposito testimonio predicti Capituli Posonyensis in vigilia festi beati Mychaeli Archangeli tunc elapsi³) prelibatos magistrum Nicolaum filium Nicolai, Johannem Georgium et Mychaelem filios Stephani in possessione *Gyuluecz* alio nomine *Wyfalu* vocata quemlibet ipsorum in sua porcione contra se in Regiam presenciam ad octauas festi beati Martini confessoris tunc venturas⁴) citari fecisset, Ad quas quidem octauas festi beati Martini confessoris nobiles annotati similiter in presenciam eiusdem Comitis Nicolai filii Vgrini venire vel aliquem pro se mittere non curassent, Judicorum mole se continentes inmodari. Quarumquidem omnium premissarum litterarum exhibicionibus factis et earum tenoribus reuisis prelibatus

1) 1359. julius 1.

2) 1359. julius 27.

3) 1359. szeptember 28.

4) 1359. november 18.

Thomas filius Pauli procur(ator) eorundem Judicis Juratorum et vniuersorum Hospitum de Posonio super premissis ex parte eorundem magistri Nicolai et filiorum Stephani Judicium et Justicia a nobis ipsis Ciuibus dari postularat. — Vnde quia nobis et Regni Baronibus nobiscum in Iudicio assidentibus prelibati magister Nicolaus et filij Stephani de Hedrehuar ad exhibenda premissa eorum Instrumenta in facto premissi Tributi per prefatos procuratos eorum vt premittitur exhibere assumpta necnon ad solutionem Iudiciorum premissorum trium terminorum, contra ipsos Judicem Juratos et vniuersos Hospites de Posonio modo premissis similiter Instrumenta eorum producere debentes per hominem Regium sub annotati Capituli Posonyensis testimonio euocari debere tenebantur. Idcirco eidem Capitulo scribentes eorum amicitiam pecieramus reuerentes, quatenus, ipsorum mitterent hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Homo Regius infra declarandus prelibatos magistrum Nicolaum filium Nicolai et filios Stephani de Hedrehuar premissa litteralia eorum Instrumenta in facto dicti tributi exhibituros ac de premissis Iudicijs trium terminorum nobis et partibus aduersis satisfacturos contra ipsos Judicem Juratos et vniuersos Ciues de Posonio in Regiam euocaret presenciam ad octauas festi beati Jacobi apostoli tunc venturas,¹⁾ Insinuando ibidem ut si venirent et prelibata eorum Instrumenta in facto dicti tributi exhiberent ac de dictis Iudicijs premissorum trium terminorum nobis et partibus aduersis satisfacerent, benequidem, alioquin non obstante ipsorum ausencia finem debitum inponeremus in premissis ut dictaret ordo Juris. Et abhinc ipsius euocationis seriem cum nominibus euocatorum ad dictas octauas festi beati Jacobi Apostoli Domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum Posonyense prenotatum, — Tandem ipsis octauis festi beati Jacobi Apostoli occurrentibus, Sebastianus litteratus in personis eorundem Judicis Juratorum et Ciuium Posonyensium cum procuratoriis litteris eiusdem Ciuitatis in nostram accedendo presenciam, litteras prescripti Capituli Posonyensis super premissa euocatione Domino nostro Regi rescriptionales nobis presentarat. — In quarum tenoribus inter cetera per Johannem filium Kouchk de Zoph Hominem Regium et Paulum Chori ecclesiae eiusdem Capituli Posonyensis Clericum Hominem et testimonium eorum feria secunda proxima post festum beatorum Petri et Pauli Apostolorum proxime preteritum²⁾ predictos magistrum Nicolaum filium Nicolai et filios Stephan de Hedrehuar Instrumenta eorum in facto dicti tributi de *Bodak* exhibituros, ac de ipsis Iudicijs trium terminorum nobis et partibus aduersis.

¹⁾ 1360. augusztus 1.

²⁾ 1360. július 6. (Péter és Pál napja ez évben hétfőre esett.)

satisfacturos contra prefatos Judicem Juratos et vniversos Ciues de Posenio in possessione eorum *Gyuluez* vocata ad iamdietas octauas festi beati Jacobi apostoli iuxta premissam nostram Judiciariam commissionem modo omnino prenotato in Regiam presenciam euocatos extitisse reperieramus, manifeste. Quiquidem magister Nicolaus filius Nicolai ac Georgius Johannes et Mychaël filij Stephani venire vel aliquem pro se transmittere non curarant amplioribus Judiciorum honeribus se continentes agranari, Prefato Sebastiano litterato in personis eorundem Judicis Juratorum et Ciuium cum dictis litteris procuratoriis eorundem ab eisdem octauis festi beati Jacobi Apostoli viginti diebus continuis coram nobis expectante, Petens idem procur(ator) eorundem Judicis Juratorum et Ciuium ex parte pretactorum magistri Nicolai et filiorum Stephani de Hedrehuar Judicium per nos et Justiciam preberi in premissis. Et quia iuxta Regni consuetudinem antiquitus approbatam non alique cause solis citacionibus vel euocationibus valent diffiniri sed euocationem consultiuam terne forenses sequi debent proclamaciones. Ideo Amiciciam predicti Capituli ecclesie Poseniensis litteratorie pecieramus diligenter, quatenus, ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum quo presente Georgius filius Johannis de Guthor, vel Johannes filius Gunch de Sep, aut Stephanus filius Bodolo de Samud alijs absentibus homo. Regius prescriptos magistrum Nicolaum filium Nicolai ac Georgium Johannem et Mych(a)elem filios Stephani de Hedrehuar ad exhibenda premissa litteralia eorum Instrumenta in facto tributi supradieti emanata, ac soluenda dicta Judicia quatuor terminorum contra ipsos Judicem Juratos et vniuersos Ciues de Posenio in tribus foris comprouincialibus ad quintumdecimum diem diei ipsius vltime proclamacionis¹⁾ in Regiam presenciam palam faceret proclamari. Insinuando ibidem vt si venirent et in facto dicti tributi prefata litteralia eorum exhiberent Instrumenta ac de premissis Judicialibus eorum grauaminibus nobis et partibus aduersis ut preferitur, satisfacerent, benequidem, alioquin non obstante ipsorum absentia finem debitum inponeremus in premissis prout dictaret ordo Juris. Et posthec ipsius termine forensis proclamacionis seriem cum nominibus proclamatorum ad quintumdecimum diem ipsius vltime forensis proclamacionis vt fieret oportunum domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum Poseniense annotatum, Tandem nobis in quindenis festi beati Mychaëlis archangeli²⁾ vna cum baronibus et nobilibus Regni in sede nostra Judiciaria consedetibus Comes Jakus filius Nicolai Judex dicte Ciuitatis Posonyensis pro se personaliter et pro Juratis ac vniuersis Ciuibus et hospitibus de eadem cum

1) 1360. augusztus 5.

2) 1360. október 13.

procuratoriis litteris eorundem ab vna, Item predictus magister Nicolaus filius Nicolai de Hedrehuar personaliter ac Johannes filius Blasij dictus de Jaurino pro Georgio, Johanne et Mychaële filijs Stephani de eadem Hedrehuar cum procuratoriis litteris Capituli ecclesie Jauriensis partē ex altera nostrum Judicarium adeuntes conspectum in premissa causa per ordinacionem et compositionem proborum et nobilium virorum partes suas interponencium obtenta prius nostra Judiciaria concordandi licenciā se concordasse retulerunt, et ibidem quasdam litteras sepedicti Capituli Posonyensis Priuilegiales super ipsa eorum pacifica concordia et reformatione confectas, tenoris infrascripti nobis presentarunt, Petentes nos vt easdem de verbo ad uerbum litteris nostris Priuilegialibus inseri facientes simulcum ipsa concordali ipsorum reformatione, acceptare, approbare, litterarumque nostrarumque Priuilegialium patrocinio confirmare dignemur, Quarumquidem litterarum tenor talis est: Omnibus *Christi fidelibus* presens scriptum inspecturis Capitulum ecclesie Posonyensis, Salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tani presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire: Quod Nobilis vir videlicet Nicolaus filius Nicolai de Hedrehuar (13. b. „Heduruhuar“) magister Agazonum Reginalium et Comes Changradiensis, ac Johannes filius Blasij dictus Geuri¹⁾ similiter virorum nobilium scilicet magistrorum Georgij Johannis et Mychaëlis filiorum (13. b. — „f. magistri“) Stephani de eadem Hedrehuar cum litteris procuratoriis honorabilis Capituli Jauriensis ecclesie, in personis constituti personaliter ab vna, et Comes Jakus filius Nicolai Judex Ciuitatis Posonyensis pro se et vniuersorum Juratorum Ciuium et hospitem similiter in personis de eadem cum sufficienti procuratorio personaliter coram nobis constitutus ab altera, Idemque magister Nicolaus oraculo viue vocis retulit in hunc modum: quod licet ipse et fratres sui patruales prenotati per Judicem et vniuersos Ciues annotatos ad presenciam potentis viri Comitis Stephani dicti Bubeek (13. b. „Bébeg“, 13. c. „Bebék“) Judicis Curie Regie super quadam tributaria exaccione que ab eisdem Ciuibus et hospitem vniuersitate de Posonio per loca tributorum suorum *Badak Asiwani* et *Iten* vocatorum vsque modo recepte et exacte in causam attracti extitissent. Tandem viris Nobilibus et honestis interuenientibus in talem pacis et concordie vnionem deuenientes ymo deuenere coram nobis istomodo: quod per specta et restita omnium Jurium libertatis predictorum Ciuium racione dicte tributarie exaccionis bene exprimencium iuxta collacionem libertatis a domino Rege eis datam et concessam vniuersos Juratos Ciues et hospites prenotatos cum rebus mercimonialibus quouis

1) Györi, lásd fent: „dictus de Jaurino“.

modo vocitatis simul saluis eorum personis exemptos per loca tributorum *Budak Aswani* et *Itten* nominatorum absque honore et grauamine seu impedimento exactionis aliqualis tributi predictus magister Nicolaus filius Nicolai et Johannes filius Blasij dictus Geuri premissa auctoritate procuratoriali in personis prefatorum filiorum magistri Stephani libere et pacifice transituros et permansuros perpetue et irreuocabiliter committentes ymo promiserunt et commiserunt coram nobis a modo et deinceps tam in descendendo quam in ascendendo (13. b. és c. „ascendendo“) (igy) nullum penitus aliquid tributum seu tributariam exactionem ab eisdem repetentibus (—) ymo predicti Ciues ab huiusmodi infestacione tributaria per ipsum magistrum Nicolaum et fratres suos patruales ac posteritates eorundem exempti perhempniter (igy) (13. b. és c. „peremniter“) existant commoraturi, nec vltorius eosdem de premissis possint et valeant quouismodo infestare. — prout se ad premissa ijdem magister Nicolaus et Johannes filius Blasij vigore procuratoriali sponte obligarunt coram nobis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem nostras litteras priuilegiales appositione Sigilli nostri eisdem duximus concedendas. Datum in octauis beati Mychaelis archangeli. Anno domini M^{mo} CCC^{mo} LX^{mo}.¹⁾ — Nos igitur Justis et Juri consonis petitionibus parcium prescriptarum fauorabiliter inclinati premissas litteras dicti Capituli Posoniensis Priuilegiales de verbo ad uerbum presentibus litteris nostris Priuilegialibus inseri facientes simulcum annotata concordiali compositione in eisdem expressa, acceptamus, approbamus, presentiarumque litterarum nostrarum Priuilegialium patrocinio nostra Judiciaria auctoritate in perpetuum valere confirmamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem Ciuibus et hospitibus de Posonio litteras nostras Priuilegiales pendentis et autentici Sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum in Wysegrad, octauo die quindenarum festi beati Mychaelis Archangeli predictarum. Anno Domini M^o CCC^{mo} sexagesimo.

Pv. lt. Lad 6.—13.a. Bőrhártyán; a pecsét elveszett. Hiteles másolatát a pozs. káptalan kiadta 1412. évben Pv. lt. Lad 6—13. d. Az ez okmányban megerősített káptalani okiratnak két eredeti példánya van meg a pv. lt.-ban. Egyikén a káptalan kék selyemfonalakon — Lad 6—13.b., — a másikon bőrhártyaszalagon függő pecsétje. — Lad 6—13.c., — mindkettő bőrhártyán. A fent közölt szövegtől eltérések zárjelben advák 13.b., 13.c. jelöléssel. Ezen okmányok hátiratai (különböző időkből XIV—XVI. sz.) 13. a.: „Item quod Ciuitas obtinuit Jure mediante, quod domini In hedrochwar non debent tributum recipere a Posoniensibus In Wodak aswan et in alijs locis (XV. század eleje).“ 13. b.: „super tributum in Wodak (XV. sz.). V. Quod in Bodog et Hederwar Posonienses exempti sint a tributo (XVI. sz.).“ — 13. c.: „ex parte tributi Hederwara (XIV. sz.).“

¹⁾ 1360. október 6.

8.

1366. Visegrád, január 6. Lajos király a pozsonyi polgárok vámmentességét újból ünnepélyesen megerősíti.

Lodovicus dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis, vniuersis Prelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Officialibus [Nobilibus] et possessionatis hominibus *tributa tam in terris, quam super aquis* habentibus, nostrisque et eorumdem tributarijs, ad quorum noticiam presencium perueniret continencia, Salutem et gratiam. Noueritis, quod *Jakus* [helyett: *Jacobus*] Judex Ciuitatis nostre [C. n. hiányzik] Posoniensis in sua, et vniuersorum Ciuium ac hospitem nostrorum eiusdem Ciuitatis [e. C. helyett: de eadem personis], exhibuit nobis quasdam litteras priuilegiales quondam excellentis principis domini Karoli regis hungarie genitoris [helyett: patris] nostri karissimi, In quibus inter cetera [expresse] vidimus contineri, Quod idem (igy) [helyett: ijdem] Ciues et hospites nostri Posonienses [P. hiányzik] de *vinis, frugibus, et auensis, ac alijs victualibus* ipsorum, *tam in Nauibus, quam in Curribus usque Ciuitatem nostram visegradyensem* [u. C. n. v. helyett: vsque Wissegrad] *deferendis*, tributum, uel aliquam tributariam exaccionem nullas (igy) in Regno nostro dare et soluere [helyett: persoluere] tenerentur, sed ab omni tributaria solucione [helyett: exaccione] premissa absoluti haberentur et exempti, vndecum nos prefatos fideles nostros Ciues de Posonio in eisdem libertatibus per prefatum precessorem nostrum ipsis datis et concessis pacifice et indemnter uelimus conseruare, Ideo fidelitati vestre firmo regio sub edicto damus in mandatis, quatenus, dum prefati Ciues et hospites nostri Posonienses uel alteri ipsorum cum *vinis, frugibus et Auenis, ac alijs victualibus* ipsorum ad loca tributorum uestrorum vsque *visegrad* presencium testimonio *deferendis* peruenirent, ab eisdem nullum tributum, nullamque tributariam exaccionem petere uel recipere aut [exagere seu] exigere facere presumpmatis, sed eosdem pacifice transire et abire permittatis, Saluis premissis eorum rebus et personis, Secus, sicut nostram grauissimam indignacionem incurrere formidatis facere non audientes in premissis. Datum In visegrad in festo Epiphanie Domini Anno eiusdem Millesimo CCCmo LXmo Sexto, prout in alijs litteris nostris priori Sigillo nostro autentico consignatis premissa uidebitis plenius contineri Datum vt supra.

Pv. Lt. Lad. 6—11 1/1. — Bórhátyán, a hátlapon a király nagy pecsétjével. Az eredeti másodpéldány (Lad. 6—11 1/2.) szövegének eltérései [] között advák.

9.

1371. Visegrád, július 12. Lajos király vám- és harminczadmentességben részesíti a pozsonyi polgárságot.

Lodouicus dei gracia Rex Vngarie Polonie Dalmacie etc. fidelibus suis vniversis prelatibus Baronibus Comitibus Castellanis Nobilibus ac alijs cuiusuis status et condicionis hominibus tributa vbilibet super fluuio Danubij *infra Posenium et Budam inclusiue specialiter autem in Rayka, in Bodog, in Keralzyget, in Comaron, in Nezzmil, in Strigonio, in Zub, in Wissegrad et in Veteribuda* habentibus, nostrisque et eorundem officialibus et tributarijs Item tricesimatori suo ipsiusque vices gerentibus quibus presentibus ostenduntur Salutem et gratiam. Cum nos fidelibus nostris vniuersis Ciuibus ac hospitibus de Posenio per alias litteras nostras vigorosas annuerimus graciose vt ipsi et eorum quilibet super dicto fluuio Danubij a prefata Civitate Poseniensi ad memoratam Civitatem Budensem quelibet *victualia vtpote triticum, Siliginem, Auenam, vinum, fenum et alia quecumque victualium genera,* prout hec in litteris eorum priuilegialibus per nos eis graciose concessis lucidius continetur, et exprimitur, *in nauibus seu Carrinis* ducere valeant atque possint libere et sine tributi ac tricesime solutione quociens fuerit oportunum. Ideo nos paupertatibus et inopijs eorunden Ciuium et hospitem, presentim propter combustionem ipsius Ciuitatis que perpassi sunt, pie et misericorditer compacientes, ipsam, et eandem gratiam eis duximus innouandam atque approbandam. Mandamus igitur vestre vniuersitatis fidelitati firmissimo Regio sub edicto, quatenus deinceps a perfatis Civibus nostris Poseniensibus et eorum quolibet(,) dum et quociens cum *nauibus seu Carrinis* suis huiusmodi victualibus oneratis et repletis Ad loca vestra tributaria et tricesimalia presencium testimonio peruenerint(,) nullum tributum nullamque tricesimam recipere seu exigi facere, aut eos et eorum quemlibet quouismodo impedire presumatis(,) Sed ipsos potius permittatis simulcum huiusmodi Nauibus seu Carrinis cum premissis victualibus oneratis ipsarumque ductoribus presencium videlicet exhibitoribus per ipsa loca vestra transire libere et sine alicuius tributi et tricesime solutione ac absque quolibet impedimento tocians quociens fuerit oportunum(.) Secus sicut indignacionem Regiam grauiter incurrere formidatis facere non ausuri. Si qui vero ex vobis ausu temerario huiusmodi litteras nostras in aliqua sui parte vilipendere attemptauerint, tales, cum per dictos Ciues vel eorum alterum de hoc fuerimus informati, taliter puniri faciemus, quod eorum pena, similia attemptare volentibus certum transeat interiorem. Datum ibidem in Wissegrad sabbato proximo Ante festum beate Margarete virginis et martiris Anno Domini Mmo CCCmo LXXmo primo,

1371. Visegrád, deczember 6. Ifjabb Erzsébet királyné Paruus László, manigai tisztviseletjét eltiltja a pozsonyi polgárok megvámolásától.

Elysabeth dei gracia Regina Junior Hungarie Polonie Dalmacie etc. fidei suo magistro Ladislao paruo Officiali de Maniga Salutem et gratiam. Refert nobis noster fidelis magister Jacobus Iudex Poseniensis sua ac ceterorum suorum Conciuium et hospitem Poseniensium quod vos in tenetis ac tributis nostris sub nostro Officiolatu existentibus contra libertatem ipsorum per Dominum nostrum Regem conthoralem carissimum eisdem graciose concessam tributum ac tributariam exactionem super ipsos exigentis et exigi facientis in grande prejudicium ipsorum et derogam. . . . Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quouis in dictis nostris tributis ab eisdem nullum tributum nullamque tributariam exactionem petere recipere et exigere presumpmatis donec aliud a domino Rege uel a nobis habueritis de premissis in preceptis ymo si ab aliquibus ipsorum recepissetis eisdem plenarie et in specie restitueritis. Et aliud in premissis nostris mandatis non facturi presentes autem post lecturam reddi mandamus presentanti. Datum in vissegrad In festo beati Nicolai confessoris Anno domini Mmo CCCmo LXXmo primo.

Lad. 6—57. Papiroson, a királyné gyűrűs pecsétjével.

1375. Pozsony, június 8. A pozsonyi káptalan a királynak jelenti, hogy köpcsényi Mihály óvári várnagy a pozsonyi polgárok megvámolását a királyi ember és a káptalan tiltakozása ellenére abba hagyni nem akarja.

Kivül: Domino Regi

pro vniuersitate Ciuium et hospitem Ciuitatis Poseniensis contra magistrum Mychaelem de Kwehe Castellanum de Owar super facto interius expresso.

Rescriptionales

Belül: Excellentissimo principi Domino eorum Domino Lodovico dei gracia Illustri Regi Hungarie Polonie Dalmacie etc. Capitulum ecclesie Poseniensis oracionum suffragia deuotarum. Litteras magnifici viris Comitis Jacobi de Scepus Judicis Curie vestre Annuales pro Ciuitate vestra Poseniensi nobis directas honore quo decuit noueritis nos recepisse et petitionibus eiusdem nobis in eisdem litteris suis amicabiliter porrectis, diligenter annuentes, vna cum Johanne de Luche Homine vestro in ipsis litteris amicabilibus nominato expresse, nos

trum hominem fidedignum magistrum Paulum notarium ac socium et concanonicum nostrum ad infrascriptam exhibitionem vestrarum litterarum graciosarum secreto sigillo vestro consignatarum formam libertatis eiusdem Civitatis In facto tributi in se contiencium magistro Mychaëli de Kuche Castellano de Owar faciendam pro testimonio duximus destinandum. Qui demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria quarta proxima ante festum Penthecostes proxima preterita ¹⁾ ad prefatum magistrum Mychaelem in dictam villam *Kuche* accedendo, easdem litteras vestras sibi presentassent, quibus visis et preceptis continencijs eorumdem, [ad] ²⁾ idem magister Michael ipsis taliter respondisset, quod licet sibi vestra excellencia, de non exactione tributi super homines (igy) de Ciuitate Psoniensi — tamquam alijs in vestro Regno tributa habentibus precipiendo, mandaret litteris in eisdem, Tamen quia vestra sublimitas sibi verbotenus facie ad faciem commississet, vt nullis litteris vel nuncijs vestris, de facto tributi loquentibus, nisi verbis vestre maiestatis facie ad faciem proferendis et committendis fidem adhibere deberet, vnde ipse, quousque, verba vestre maiestatis oretenus prelata precipet, in premissis super eosdem homines Psonienses ipsum tributum exigere non obmitteret, aut exigere more consueto non cessaret. Datum tercio die termini exhibicionis litterarum prenotati Anno Domini Mmo CCCmo LXXmo quinto.

Papiros, A. képtalan és a királynő becsétjével. P. v. lt. Lad. 6—13/x.

12.

1375. Pozsony, iunius 15. A pozsonyi káptalan hasonlóan jelentést tesz a Héderváriaknál iunius 13-án megejtett eljárásról.

Kivül: Domino Regi — pro vniuersitate Ciuium et Hospitum Ciuitatis Psoniensis contra magistros Jacobum Mychaelem et Johannem de Hedrehvar super facto intrascripto — rescripcionales.

Belől: Excellentissimo principi domino eorum, domino Lodouico dei gracia Illustri Regi Hungarie Polonie Dalmacie etc. Capitulum Ecclesie Psoniensis oracionum suffragia devotarum, litteras magnifici viri Comitis Jacobi de Scepus Judicis Curie vestre Annuales pro Ciuitate vestra Psoniensi nobis directas. Honore que decuit noueritis nos recepisse, et petitionibus eiusdem in eisdem litteris suis amicabiliter porrectis diligenter Annuentes vna cum Johanne filio Mychaelis de Konderus homine vestro in ipsis litteris Annualibus nominato expresse

¹⁾ 1371. iunius 6.

²⁾ Törölve.

nōstrum hominem fidedignum magistrum Anthonium socium et cōnca-
nōnicū nōstrum ad inscriptam exhibicionem vestrarum litterarum
graciosarum secreto vestro sigillo consignatarum, formam libértatis
eiusdem Ciuitatis in facto tributi in se continencium, magistris Jacobo
Mychaeli et Johanni de Hedrehvar faciendam pro testimonio duximus
destinandum. Que (igy) demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer
retulerunt, quod ipsi feria quarta proxima post festum Penthecostes¹⁾
proximē preteritum Ad prefatos magistros Jacobum Mychaelē et
Johannē in dicta villa *Hedrehvar* accedendo easdem litteras vestras
ipsis presentassent. quibus visis et perceptis cōtinencijs earumdem,
respondissent istomodo quod licēt vestra excellentia pro non exaccione
tributi super homines de Ciuitate Pōsoniensi ipsis tamquam alijs in
Regno vestro tributa habentibus precipiendo litteris in eisdem, ac tamēn,
quōusque vestra maiestas ipsis verbotenus precipit de premissis, ipsum
tributum super eodem homines de Pōsonio (igy), quemadmodum [a]
hactenus. [et] recipi et exigi facera non cessare(n)t, Datum tercio die
termini exhibicionis litterarum prenotati. Anno domini Mmo CCCmo LXXmo
quinto.

Pv. It. Lad. 6—13/k. — Papiros; rajta a káptalan és a királyné pészétjei.

13—16.

1375. Visegrád, junius 27. Erzsébet királyné négy rendelete,
a melyben a pozsonyi polgárok megvámolását tiltja.

a)

Nos Elisabeth dei gracia Regina Hungarie Polonie Dalmacie etc.
vobis fidelibus nostris magistris Jacobo Mychaele et Johanne (igy) nobi-
libus de *Hedrehvár* mandamus firmissime et distriete, quatenus, ciues
nostros Pōsonienses in illa gracia seu libertate, quam ipsis dominus
et consors noster Karissimus Dominus Rex Lodowicus de non solucione
tributi per suas speciales litteras fecisse dinoscitur non disturbatis, sed
ipsoſ ciues nostros iuxta regium mandatum liberos in solucione tributi
vbique per vestras iurisdictiones et loca tributorum vestrorum tam
in terra, quam in aqua habere debeatis et aliud sub pena Regie indig-
nacionis facere non ausuri, *Sciatis enim quod nos non multum contentes
fuimus de responsione vestra illa videlicet quam vos coram homine regio
et sub testimonio capituli Pōsoniensis ad litteras regias per eosdem vobis
presentatas fecistis*, Nam si vos de cetero litteras regias vel nostras
Regiales acceptare non curabitis circa pro certo sciatis, quod regia

¹⁾ 1375. junius 13.

gracia de talibus bene aliter deliberavit et disponet. Datum in Wissegrad in festo beati Ladislai Regis. Anno Domini M^o CCC^o Septuagesimo quinto — Presentes autem post lecturam reddi inbemus presentanti. Datum vt supra.

Lad. 6—19/b. Papiros; a királynő gyűrűs pecsétjével.

b)

Nos Elisabeth dei gracia Regina Hungarie polonie Dalmacie etc. vobis vniuersis tam nostris regalibus scilicet et reginalibus officialibus et tributarijs, quam alijs quibuscunque Honores videlicet et proprias possessiones habentibus et tributa in eisdem tenentibus ad quos presentes deuenerint mandamus firmissime et discreta ore volentes, quatenus ciues nostros Posenienses in illa gracia seu libertate, quam ipsis dominus et consors karissimus dominus rex Lodowicus de non solutione tributi per suas speciales litteras fecisse dinoscitur, non disturbetis Sed ipsos ciues nostros iuxta regium mandatum liberos in solutione tributi vbique per vestras iurisdictiones et loca tributorum vestrorum tam in terra, quam in aqua habere debeatis, et aliud sub pena Regie indignacionis facere non ausuri, nam quicumque ex vobis regia aut nostra mandata seu litteras in talibus uel in alijs acceptare et eis obedire non curarent, tunc sciatis procerto quod regia celsitudo de talibus bene aliter deliberare et disponere intendit, Presentes autem post lecturam reddi mandamus presentanti. Datum in Wissegrad in festo beati Ladislai regis Anno domini M^o CCC^o LXX° quinto.

Lad. 6—53. Papiros, a királynő gyűrűs pecsétjével.

c)

Nos Elisabeth die gracia Regina Hungarie Polonie Dalmacie etc vobis fidelibus nostris magistro videlicet *Johanni* filio Thome *Comiti Bokoniensi* vestrasque vices circa domum gerentibus mandamus firmissime et districte, quatenus ciues nostros Posenienses in illa gracia seu libertate quam ipsis dominus et consors noster Karissimus dominus Rex Lodowicus de non solutione tributi per suas speciales litteras fecisse dinoscitur, non disturbetis, Sed ipsos ciues nostros iuxta Regium mandatum liberos in solutione tributi vbique per vestras Jurisdictiones et loca tributorum vestrorum tam in terra quam in aqua habere debeatis, et aliud sub pena regie indignacionis facere non ausuri. *Sciatis enim quod nos non multum de eo contentamur, vt vos litteras et mandata Regia non acceptatis et alijs in talibus casibus datis malum exemplum, presertim cum vos magister Johannes sitis de consilio et vnus de caporalibus familiaribus domini nostri Regis.* Datum in Wissegrad in

die beati Ladislai Regis Anno Domini M^o CCCmo Septuagesimo quinto Presentes aut post lecturam reddi iubemus presentanti dat utsup.

Lad. 6—52. Papiros ; a királyné gyűrűs pecsétjével.

d)

Elizabeth die gracia Regina hungarie. polonie. dalmacie. etc. fideli suo Hermichaeli¹⁾ de *Kwche*, Salutem et gratiam, Significant nobis fideles nostri Ciues posonienses, Quod vos litteras domini et consortis nostri Karissimi. domini Lodovici Regis Hungarie etc. super facto non solucionis tributi, pro eisdem Ciuibus generaliter loquentes, et vobis prout ceteris regnicolis nostris tributa habentibus, presentatas, acceptare minime curassetis, asserentes, vobis fore per maiestatem regiam commisum, vt in facto tributi, nec litteras nec nuncios sue maiestatis, nisi proprij oris eiusdem fassionem an relacionem, curare deberetis, quod et in litteris Capituli Psoniensis ipsi domino nostro regi rescriptionalibus vidimus contineri, vndecum nos de tali regia commissione multum dubitemus, miramur quare estis ausi, et litteras regias ac mandata non acceptare, et alijs dare exemplum de regij mandati non acceptance, volentes et fidelitati vestre firmissimo reginali sub precepto mandantes, quatenus inantea cessetis de audacia tali, litterasque regie Maiestatis et mandata, tam pro prefatis Ciuibus nostris, quam pro alijs factis vobis dirigendas et presentandas, acceptare et eis fideliter parere studeatis, tributum super possessionibus, iuxta regie maiestatis edictum recipere de cetero non audendo alioquin regia celsitudo bene aliter de tali facto deliberavit et disponet, presentes autem reddi mandamus post lecturam presentanti. Datum Jn wissegrad. die beati Ladislai regis, anno domini M^o CCCmo LXXV°.

Pv. lt. Lad 6—19/c. — Papiroson, a királyné gyűrűs pecsétjével.

17.

1375. Pozsony, augusztus hava. A pozsonqi káptalan a királynak bejelenti, hogy Köpcesényi Mihály a pozsonyi polgárok vámmentességét a jövőben tiszteletben akarja tartani.

Serenissimo principi Domino Lodouico Dei gracia Illustri Regi Hungarie Polonie Dalmacie etc. Capitulum Psoniensis ecclesie oracionum suffragia deuotarum. Litteras Serenissime principisse Domine Elizabeth [d] eadem gracia Regine Hungarie Polonie Dalmacie etc. consortis vestre Karissime suprema reuerencia noueritis nos recepisse in hec

¹⁾ Így írva.

verba: Elizabeth dei gracia Regina Hungarie Polonie Dalmacie etc. fidelibus suis Capitulo ecclesie Poseniensis, Salutem et gratiam. fidelitati vestre seriose mandamus quouis vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Johannes filius Mychaelis de Kendorus homo regius alias litteras nostras, vnam videlicet Hermichali de Kuche, aliam vero nobilibus de Hedrehuar, et terciam magistro Johanni filio Thome, pro Ciuibus nostris Poseniensibus, super facto tributi loquentes, vobis cum presentibus exhibendas, eisdem portet et presentet. Et tandem quicumque ipsi visis huiusmodi litteris [vestris] nostris fecerint vel responderint hoc regie maiestati fideliter rescribiatis. Datum in vissegrad in die beati Ladislai regis Anno Domini Mmo CCCmo LXXmo quinto. — Nos itaque mandatis eiusdem domine nostre Regine, nobis in eisdem litteris suis seriose iniunctis obedire volentes vt tenemur vna cum prescripto Johanne filio Mychaelis de Kondorus homine vestro nostrum hominem fidedignum magistrum Anthonium socium et concanonicum nostrum Ad exhibicionem predictarum litterarum magistro Mychaeli dicto Her de Kuche faciendam pro testimonio duximus destinandum Qui tandem exinde ad nos reuersi nobis vniformiter retulerunt. quod predictus magister Mychael de Kuche visis et perlectis ipsis litteris domine nostre regine ad continenciam earumdem taliter respondisset quod ipse mandatis vestris et Dicte Domine Regine in ipsis litteris sibi iniunctis vt tenetur obediendo, iuxta formam libertatis dictorum Ciuium vestrorum de Posenio. A tempore visionis litterarum vestrarum graciosarum, nunquam ab hominibus de posonio eorumque mercibus in suis tributis aliquas exactiones tributarias peti vel [exh] exigi facere voluisset, neque deinceps exigi facere vellet ab eisdem, sed iuxta mandatum vestre et reginalia excellencie eosdem Homines de Posenio cum eorum equis et alijs mercimonijs semper et vbique in suis tributis illesos pacificos et indemnes suis tributarijs abire permitti precepisset. Datum tercio die termini exhibicionis predictarum litterarum¹⁾ Anno Domini Supradicto.

Lad. 6—13/u. — Papiros, a káptalan pecsétjével.

18.

1376. Buda, márczius 6. Lajos király megiltja a győri káptalannak, gönyői Jánosnak és a Héderváriaknak, hogy a pozsonyi polgárok vámmentességi kiváltságát győri, óbudai és öttevényi vámhelyeiken megsérték.

Lodowicus dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmacie etc. fidelibus suis Capitulo ecclesie *Jauriensis*, Item magistris Johanni filio Thome

¹⁾ Az exhibitio napja azonban nincs kiírva.

de *Gunyw*, Nicolao filio Nicolai, Jacobo et Johanni filijs Hedrici, Georgio et Mychaeli filijs Stephani de *Hedruhuar*, Salutem et gratiam. Dicunt nobis fideles ciues nostri de Posenio, quod vos ipsos a festo sancti Mychaelis Archangeli proxime preterito in tributis vestris in *Jaurino*, in *Abuda*,¹⁾ et in *Wiheuen*, exigi consuetis in pluribus eorum vijs ad solutionem tributorum, perquam plurimum pignorum, seu vagiorum recepciones, ac aliorum molestiarum et turbulacionium illaciones compulissetis et compellere in posteris intenderetis, contra ipsorum libertatem, vnde cum ipsi Ciues nostri Posenienses antiqua ipsorum libertate, a pijs nostris progenitoribus eis data et concessa per nos eciam innouata et confirmata, requirente, a solutione cuiusuis tributi vbilibet in regno nostro, sic et fidelitate augeantur, nobisque fructus honoris perueniat ex eisdem in huiusmodi et eciam alijs eorum libertatibus, illese velimus conseruare Fidelitati vestro firmissimo regia sub edicto precipientes mandamus, quatenus, visis statim presentibus, omni occasione et excusacione proculmotis, omnia predicta vagia seu pignora, in dictis tributis per vos, vel vestros recepta, eisdem Ciuibus nostris sine aliquo dampno reddere et restituere ac reddi et restitui facere debeatis, deincepsque eosdem ad solutionem alicuius tributi in locis dictorum tributorum vestrorum faciendam minime compellere audeatis. Secus, sicut nostram regiam gratiam grauiter offendere formidatis facere non ausuri in premissis. Presentes post lecturam reddi inbemus presentanti. Datum Bude feria quinta proxima ante Dominicam Remiscere Anno Domini M^o CCC^o LXX° sexto.

Pv. Lev. Lad. 6—13. 1/1. —

19.

1384. Buda, május II. — Ákos mester győri és királyszigeti vám-szedőjének megtiltja, hogy a pozsonyi polgároktól vámot beszedjen.

Magister Akus filius Ste(pha)ni (?) filij Mykch quondam Bani Comes Albensis | Tibi Tributario nostro de Jaurino et de kyalzyge presentibus declaramus, quod nobis per Ciues Posenienses extitit querulose intimatum, quomodo tu eos pridie in tributo kyalzyge contra ipsorum libertatem impediisses, et continue in nostris tributis indebite impedires, ymo vnum panzerium seu loricam ipsorum ab eis recepisses | cum tamen | nobis et per consequens tibi ad aliquod tributum non sint astricti. Super quo precipio tibi firmiter per presentes, quatenus, amodo et deinceps ipsos ciues contra ipsorum consuetudinem in nullis tributis

¹⁾ Abda.

nostris impedire seu molestare audeas | ymo pancerium seu loricam eis receptum sine difficultate eisdem reddas | Et aliud nequaquam facere ausurus. Et hoc idem precipimus vniuersis nostris tributarijs sub nostra dicatione vbilibet constitutis Dantes eis similibus sub preceptis. Presentes autem vbique reddi volumus presentanti post lecturam | Datum Bude feria sexta proxima post festum beati Stánislai martiris, Anno domini M^o CCC^o LXXX° quarto.

Lad 6—69. — Papiros reányomott kis zöld pecséttel

20.

1389. Buda, szeptember II. Zsigmond király a pozsonyi polgárok vámentességét, különösen Győr, Hédervár és Komárom vámhelyek tulajdonosaival szemben, megerősíti.

Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmatiae Croatiae etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. fidelibus suis vniuersis Tributarijs nostris et aliorum quorumcunque vbilibet in regno nostro constitutis et signanter in Jaurino in Hedrehwar et in Komaron existentibus, quibus presentes ostenduntur. Salutem et gratiam. Refertur maiestati nostre pro parte fidelium Ciuium et populorum nostrorum de Posonio, graui cum querela, quod licet per alias litteras nostras, nostris fidelibus prelatís Baronibus Comitibus Castellanis et Nobilibus tributa tam in terris quam super aquis vbique in Regno nostro habentibus et tenentibus, ac vobis firmiter mandauerimus, quod de rebus ipsorum mercimonialibus, et earum conductoribus, tributariam solucionem exigi non permetterent nec vos ipsam solucionem recipere seu exigere deberetis, tamen ipsi in locis tributorum per nonnullos ex vobis, qui ipsas nostras litteras et nostra mandata paruipendunt, impedirentur et molestantur, indesesse, ratione solucionis tributi, quod ab ipsis recipere velletis, ac continue ab eis postularetis, Cumque eosdem Ciues et populos nostros de Posonio in libertatibus et prorogatiuis, ipsis per nostras predecessores Reges Hungarie attributis et concessis, ac per nostre maiestatis litteras, confirmatis, velimus illibate permanere, fidelitati igitur vestre, iteratis vicibus firmo precipimus regio sub edicto, quatenus a prefatis Ciuibus et populis ac Nautis de Posonio, dum ijdem ad vos et loca tributorum vestrorum pervenerint, nullum tributum nullamque tributariam solucionem exigatis, nec de rebus ipsorum mercimonialibus recipere aut exigere debeatis. Et aliud sub optentu nostre graciae non facturi presentes autem perlectas reddi iubemus presentanti, Datum Bude Sabbato proximo post festum Natiuitatis beate Marie virginis gloriose Anno domini M^{mo} CCC^{mo} LXXX^{mo} Nono.

Pv. lt. Lad. 6—6.

1430. Pozsony, márczius 3. Hédervári Lőrincz bodaki, hédervári és nagyúti vámszedőit a pozsonyi polgárok megvámolásától eltiltja:

Laurencius de Hedrehwar Agazonum Regalium magister, necnon Comanorum et philisteorum Comes | vniuersis et singulis Tributarijs nostris et signanter in *Bodak Hedrehwar predicta et Nagwth* | constitutis et existentibus ad quos presentes nostre littere peruenerint | Salutem et dilectionem nostram | (—) proposuerunt nobis | prouidi viri Judex et Jurati ciues Ciuitatis Poseniensis, in eorum ac vniuersorum Ciuium et Mercatorum Ciuitatis eiusdem personis gravi cum querela, quod vos | in locis dictorum tributorum nostrorum contra libertatis eorum prerogatiuam, qua a diuis Regibus Hungarie sveti sunt | ad dandum tributum de personis rebusque et bonis ipsorum mercimomialibus compelleretis | Volumus igitur et vestris dileccionibus firmissime precipimus et mandamus | quatenus dum quando aut quocienscumque (igy!) prefati Ciues Mercatores aut eorum alter cum rebus et bonis ipsorum mercimomialibus ad dicta nostra tributa pervenerint | eosdem libere et secure ac sine omni tributaria solucione et exaccione | pertransire permittatis et permitti faciatis Cauentes tamen et perspicaciter revidentes, ne ipsi Ciues Mercatores, aut alter eorum | aliquem seu aliquos | extraneum seu extraneos cum rebus mercimomialibus proficiscentes sub spe et fiducia huiusmodi tacite ac sub silencio secum deducere vellet seu vellent, Extunc vbicumque huiusmodi Transgressores reperire poteritis, Taliud res et bona quas et que apud taliud Transgressores repertis et Inuenta fueritis nobis auferre et retinere | ac personam seu personas excedencium vinctos Judici et Juratis Ciuibus prefate Ciuitatis Poseniensis transmittere debeatis. Aliud non facturi | presentes eciam post earum lecturam reddi volumus presentanti | Datum in Civitate Poseniensi predicta feria Sexta proxima ante dominiciam Inuovauit Anno domini M^o CCCC^o tricesimo. (Bórhártyán, Hédervári Lőrincz pecsétje alatt.)